

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő Rudnyánszky Gyula.	Kiadó laptulajdonos: László József.	= Egyeszedik ára 4 fillér. =	
Helyben: Negyedévre	3 koron.			Szerkesztőség és kiadóhivatal:	
Külföldre: Negyedévre	12 " "			Dobozos, Csapó-u. 9. — Telefon	
Éves: Negyedévre	20 " "				

Sötét árnyak.

— aug. 13.

A napnak vannak foltjai s beszélünk olykor képletesen a fénynek árnyékáról is. Bajba, zavarba és keserű megpróbáltatások elé jutnak néha a duslakodó nábobok is. Hát még a vagyontalan polgár, aki szűkes keresménye után él, viaskodva a létért való örökös küzdelemben!

Mennyi bajnak, viszontagságnak önmegtadadságban és nélkülözésnek van kitéve a vagyontalan szegény, amikor megcsappannak vagy kiapadnak a kereseti források s az élet oly nehéz és az élet oly drága!

Mindenki érzi a maga baját, az bizonyos, akár szegény, akár gazdag. De mégis csak különbség van baj és baj között. Az egyik feljajdul és kezét tördeli: „Jaj, ellopták a hat vanezer dolláros nyakékeimet!” (Megtörtént most Amerikában.) A másik pedig felzokog és szívéhez kap: „Jaj nem tudok kenyeret adni a gyerekeimnek!”

Oh, nagy különbség van a jaj és a jaj között. A távolság és a mélység, mely az egyiket a másiktól elválasztja, mérhetetlen és kiszámíthatatlan. S ha árnyakról avagy árnyékról beszélünk a szegénységgel szükségkel, nélkülözéssel kapcsolatba akkor a legsötétebb és a legvéresebb felhőre gondolunk, amely ráborulhat a halandó emberre.

Iszonyu nyomor huzódik meg a fényes paloták árnyékában és az egész országban. A kivándorlók szomorú csoportjai, amelyek százával és ezrével vonulnak ki szülő földjükről a tengerentuli messzeségbe

lélekzetfojtó komor árnyékot vetnek. A képviselő urak, akik holnap indulnak Amerikába egy pazar hajó fényűző kényelmében, vessenek egy pillantást a fedélközi magyarok százaira s meglátják azt a sötét árnyat, amely az urak kirándulását kíséri.

De ez rendes jelenség, amelyet hovatovább, fájdalom, meg is szokunk. Segíteni rajta nem tudunk, mert szegények vagyunk és erőtlenek véreink ellátására az ezeréves hazában.

Már így vagyunk régóta s az országnak betegségét (az állandó vérvesztést), amelyen segíteni nem tudunk, viseljük békességgel és türelemmel.

Ebben az esztendőben azonban kivételes erővel kopogtat ajtónkon a szükség. Rossz a termés s a szegénység sötét hollója, amely mögöttünk röpdös, az inségnek és nyomornak viharát hozja szárnyain.

Az árnyék megsűrűsödött és tétezt fekete sulylyal borítja komor leplét a fővárosra és az országra.

Most már nemcsak kevés a kereset, hanem az értéke is csökkent a szertelen drágasággal szemben. Abból a kevésből, amit a szegény ember megkeres, nagyon keveset lehet vásárolni. Drága a tengeri, drága a burgonya és a kenyér. Miből éljen most már a szegény néposztályok sok milliónyi tömege, amikor az ő mindennapi táplálékának árát így felszoktatta a szárazság egy részét és a spekuláció más részét?

Ez oly kérdés, amelyre hasztalan keressük a megnyugtató választ

Ugy látszik, alig van mód, kikerülni az inséget, amely népünket fenyegeti ebben az áldatlan száraz esztendőben.

A kormány a jószág megmentésén fáradozik s a takarmányhiány pótlását keresi, az állam minden hatalmának latbavezetésével. De ki gondoskodik a szegény népről ebben az inséges időben?

Avagy az ember olcsóbb és alább való? Ez csak a háboruban elv és silány felfogás; de a nemzetgazdaság modern tudománya mást tanít.

A nemzetgazdaság azt tanítja, hogy az álladalomban a legbecesebb tényező vagy ha úgy tetszik, a legbecesebb anyag az ember és a népesség. Ennek a megélhetéséről kell tehát gondoskodni első sorban, hogy kiségytsük abból a válságból, amely a rossz termés sodorja.

A takarmány pótlása a termelőment, ami nagyon helyes és nagyon üdvös kormányzati működés. De történnie kell valaminek, ami a fogyasztók könnyebbségére szolgáljon, hogy éhen ne vesszenek a roppant drágaságban. Történnie kell valaminek, ami megbénítja a spekulációt, amely kihasználja a szorultságot a maga önző módja szerint. Ahogy a kormány gondoskodik a takarmányról, a jószág számára, azonképpen gondoskodték burgonyáról, tengeriről és hüvelyesekről a szegény emberanyag számára is. A hatóságok pedig gondoskodjanak olcsó kenyérről, hogy a malmok és a pékek ki ne zsarolják a száraz kenyérré utalt szegénységet.

NARTEN-FELE BIOSKOP

a Vásártéren, tündéres világítás mellett tartja előadásait. Kelden és szerdán nagy díszelőadás. A napi műsorral bemutatva lesz utazás Olaszországban. — 1. Genue. 2. Velence a Márkus-térrel és galambok. — 3. Nápoly és a kitörő Vezuv. 4. Uj és ó Róma.

Van szerencsém a mélyén tisztelt n. é. közönség becses figyelmét föl hívni arra, hogy nálam egyedül eredeti és élethű mozgó fényképeket mutatok be, melyek 150 méter hosszúságtól egész 500 méterig vannak beosztva. Minden nap új műsor.

Orosz-japán harctérről érkezett újdonságokat mutatok be.

Tisztelettel
Narten György.

Az októberi politika.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 12.

A tegnapi nappal tért pihenésre a képviselőház a politikusok elméjét azonban máris az ősz Kampány foglalkoztatja.

A kormányról tudjuk, hogy mindenekelőtt az 1905. évi költségvetést tárgyalatja le és csak azután tér rá a gazdasági kérdések törvényhozási elintézésére, majd pedig a véderőtörvény reformjára és a 450 milliós rendkívüli hadi kölcsönre kerül a sor.

A mi az ellenzékét illeti, próbálkozik ugyan szervezkedni, de nem tud. A kártyát Bánffyék- Eötvösök keverték, az aduttat azonban nem tudták kivágni. Ellenzéki kvalliziót kíséreltek meg, de nem sikerült, mert nem tudtak egységes alapot teremteni. De nem tudták az egyes ellenzéki pártokat egymás iránt érzett ellenszenvből sem összehozni. Ugronék nem akarnak Kossuthékkal együtt haladni, Kossuthék pedig a néppárttal nem, a nemzeti párt pedig Bánffyék iránt érez ellenszenvet. Aztán a Kossuth-párt önmagával sincsen tisztában. A hetvenhárom tagból álló álló párt tiz felé huz. Es számolni kell Polonyi Gézával is, a ki bizony sohasem fogna harcolni egy táborban Eötvös Károlylyal. Ha lesz harc az ősszel, úgy az csak guezilla-csatározás lehet mert annyi gondolkodásra, érzületre különféle elemet egyengetni egyszerűen lehetetlen. De nagy hajlandóság sincs rá. Hisz az appropriacionálás vitánál Bánffy Dezső báró felszólította az ellenzékét, hogy az őszre egyesüljön. A felszólításra azonban az ellenzéki mezőnyök meg sem moccantak és Olay Lajos helyett csupán.

E héten még a néppárton házimosság lesz. A néppárt holnapra, szombatra értekezletet hívott egybe Imes János, Molnár János, Trubinyi János, Ernst Sándor, mindmegannyi esztergomi egyházmegyei áldozás, Imsskálnak a pártból kiközösítését akarják. Sürgönyileg a fővárosba hívták Rakovszky Istvánt is és intrukéziáért folyomadtak a pestmegyei birtokán karlszadi kurát használó Zichy Nándor grófhhoz.

Es ez lesz talán most nyáron az utolsó pártpolitikai mozgalom.

Epilogus.

— aug. 13.

Magyarország tehát végre két év múltán ismét rendes alkotmányos költségvetést kap. — Az appropriációs vitát ugyanis Tisza István grófnak egy rögtönzött, valós beszéde után, melyben ismét a nagy, már hosszú idő óta bámult debatternek bizonyult, befejezték s a vonatkozó törvényjavaslatot harmadszori olvasásban is elfogadták.

Persze elmondhatjuk, hogy a szónokok, támadásaik hevessége dacára nem nagyon nehezítették meg a miniszterelnök dolgát. Régi, már sokszor leszerelt

frázisaikat, Tisza István gróf pedig a magyarországi tényállását, a monarchia nagyhatalmi állását vitte a harctérre. Ha Barabás Béla képviselő egy erős magyar nemzeti politika szükséges voltát hangsúlyozta s e mellett a vámterület különválasztásához való ragaszkodást hirdette, Tisza István döntő erővel hivatkozhatott arra, hogy nemcsak a függetlenségi párt nemzeti politikája kíván egy erős Magyarországot, hanem a monarchia nagyhatalmi állásának is létfeltétele egy erős Magyarország.

Ezt az erős Magyarországot pedig főleg gazdaságilag erőset, az adott viszonyok közt nem lehet másképp elérni, mint csak az által, hogy a monarchia két állama egységes nagy gazdasági területet alkot, erősen összetart ama államok ellen, melyek magas számokkal ugy Magyarország, mint Ausztria kivételét lehetőleg megakadályozni iparkodnak.

Nem kevésbé erős és találó volt a miniszterelnök válasza a néppárt képviselőjének kirohanására, aki furcsa logikával tagadta a kormány és többség jogosultságát, vagy az egyházpolitikai törvények értéke fölött itéletet mondjanak. Mintha a vallás csak azért lenne, hogy a papok és néhány felszekezeti izgató javát és érdekeit előmozdítsa, es nem sokkal inkább azért, hogy a lakosság nagy többségének belső megnyugvást és erkölcsi nézetei számára alapot adjon.

Molnár kanonok megjegyzésére Tisza István gróf egyszerűen azzal válaszolt, hogy az egyházpolitikai törvények ellen keletkezésük idején minden államban majdnem az összes felekezetek papjai küzdöttek, de aztán, amint a lakosság e törvényekkel megbarátkozott s azok előnyeit megismerte, végre belenyugodott az adott helyzetbe.

Igy van ez Magyarországon is. Különösen pikáns volt a nemzeti párt ama tagjának fellépése, ki a távollevő főnök helyett jelezte a kormányhoz való állásfoglalást. Gulner volt államtitkár nem kevesebbet állított, mint hogy tiz hónap alatt roppant terheket rakott az ország vállaira es a külfölddel kereskedelmi szerződési tárgyalásokba bocsátkozott, holott az 1899] XXX. t. ci. ezt nem engedte meg, míg az autonom vámtarifa még nincs állapítva. Nos, hogy Tisza gróf nemzeti követelésekért soha nem küzdött, erről most nem vitatkozunk, de biztos, hogy Magyarország javát elérni — persze nem a nemzeti párt eszközeivel — mindig törekedett, azt mindig előmozdította.

Most pedig — és ezt a nemzeti pártnak is el kell ismernie — Magyarország nemzeti törekvéseit a legilletékesebb helyen a legszélesebb mértékben teljes elismeréshez segítette. Valjon Apponyi ha kormányon lett volna, megkímélhetné volna az országot ama terhektől, a hivatalnokok, a vasutasok fizetésének fölemelésétől.

Hisz akkor, mikor a nemzeti párt még egy részét alkotta a szabadelvű pártnak, mind e kérdések elvben már rendezve voltak s a fizetésemeléseket általában helyeselték.

Ha Apponyinak bátorsága lett volna a kereskedelmi szerződések tárgyában a kezdő lépéseket meg nem tenni, ha ő egy nem igen szerencsésen szerkesztett törvényt magasabbra becsült volna, mint személyes felelősségét, mint azt a kötelességet, hogy mindennek előtt az ország javát tartsa szem előtt: akkor egyszerűen a vádlottak padján lenne a helye.

Bánffy báróval, kinek előadásából még mindig épp úgy hiányzik a lendület, mint hiányzott minisztersége idejében,

ezzel az urral könnyen leszámolható Tisza miniszterelnök, amennyiben bebizonyította neki, hogy először nem áll hamis tényekkel operálni, hogy másfelől állhatatlan természeténél fogva most is kétség támad nagyon könnyen teljes joggal, valjon mostani meggyőződése állandó-e.

Azelőtt kétségtelen nagy érdemeket szerzett a haza körül, és most azon van, hogy mindannak megtagadása által, amit azelőtt alkotott, az elismerést, melyben oly készségesen részesítették, mintegy spongyával kitorólja a nemzet emlékezetéből.

Bánffy az összes ellenzéki pártok, koalícióját kívánja, hogy a külön vámterületet elérje, de e mellé a vőzér mellé sem a 48-as párt, sem a nemzeti párt — ez még sokkal kevésbbé — nem fog állni.

Tisza István miniszterelnök a kormánypart részéről viharos elismeréssel találkozott rögtönzéseért, de a valóságban a miniszterelnök oly igazi férfias büszkeséggel van eltelve, hogy voltaképpen kétféle elismeréssel elégszik meg: a saját lelkiismeretének az elismerésével és azzal az elismeréssel, mely azokban a tényekben van, melyeket ő maga alkotott Magyarország számára.

A pálinka.

augusztus 13.

Érdekes benntartózkodni szombat éjjel az inspekciós rendőrtiszt hivatali helyiségében. A látványosság, melynek tanúi lehetünk, nagyrészt undorító és illetve elszomorító ugyan, de mindenképp tanulságos.

Egymásután hozzák be a rendőrök a részeg embereket, a részegség fokához képest gyalog, vagy taragacson. Az egyik rettenetesen ordít, fenyeget mindenkit, hogy vele jogtalanság történt, hogy őt nem lehet elzárni, bár a lábán megállni sem tud, s biztos, hogy másnap reggel valami pocsolyában ébredne fel, a másik csendes megadással dől el a padlón, s nem is tudja, mikor a rendőrök fogdába viszik, hogy mámoros álmát kialudja. — Majd jönnek síró asszonyok, akik panaszkodnak, hogy férjük reggel óta nem jött haza, azt hiszik, hogy valami szerencsétlenség történt vele.

Szerencsétlenség történt, de nem a férjjel, aki egész heti keresményét a pálinkás boltban hagyta, de azzal a sajnálatraméltó családdal, mely ugy loste a szombat estét, amikor a családfentartó egy kevés pénzt hoz haza, melyből egész héten eléldéghelhetnek.

S a családfentartó nem jött haza, nem hozott egy fillért sem, otthagya a pálinkás boltban, maga pedig eszméletlenül fekszik a rendőrségi fogda piszkos padlóján. S a család koplalhat egész héten.

A koplaláson nem segít a számbanom, melylyel a férj könnyelműségét siratja, sem az az ígéret, hogy a legközelebbi héten egész heti keresményét hazahozza.

Nem segít azért sem, mert nem biztos, hogy ígéretét megtartja, hogy a pálinka ördöge nem fogja-e ismét a csapásokba vinni, ahonnan azután szabadulni képtelen addig, míg minden pénzét el nem issza.

Igazán nem lehet megérteni, hogy mi szükség van egyáltalán erre az istentelen italra, amely a legveszedelmesebb társadalmi betegség, amely egyének és családok pusztulását vonja maga után?

Mi szükség van arra, hogy minden szombat éjjel tömegesen essenek össze emberek az utcán, akikből gőzöl a bűzös ital, mely messzire megfertőzi a levegőt? Mi szükség van arra, hogy a hivatali kötelességeikkel amugy is tulterhelt rendőrségi közegek munkáját még részeg emberek és siró aszszonyok is szaporítsák?

A pálinka, mint társadalmi betegség ki nem irtható, de káros, pusztító hatásaiban korlátozható. Nem büntetőn, mert a kihágás során kiszabott büntetés nem fogja a részeges embert tisztességes életmódra szoktatni, de társadalmi akcióval s különösen oly hatóságai intézkedésekkel, melyek a lehetőséget zárják ki annak, hogy az egész heti keresményével a pálinkás boltba menjen a munkás.

Meg lehetne azt tenni, hogy a pálinkás boltok szombat esti 6 órától kezdve, amikor a munkások fizetéseiket fölveszik, bezárassanak. Magára az üzlettulajdonosra nézve ez kárral nem járna, mert az italhoz szokott munkás megvenné ezt 6 óra előtt s elfogyasztaná otthon. De óriási előnnyel járna a munkásaládokra, melyeket egy ilyen intézkedés sok keserű órától szabadítana meg. Mert nem az az összeg hiányzik a családnak, amit az apa vagy férj pálinkában megiszik, hisz a legnagyobb korhely sem tud 2 korona értékű pálinkánál többet elfogyasztani, de hiányzik az, a mit részeg állapotában elszór az az egyén aki keservesen kinlódik meg minden fillérért.

Csaknem minden egyes alkalommal egy fillér pénz nélkül hozzák be a rendőrségre előállított egyént, dacára hogy alig néhány órával azelőtt vette fel 20—25 korona heti fizetését és abból elig 2 koronát költött el kimutathatóan. Hová lett a többi pénz? Ki tudná megmondani! Vagy elszórta, vagy áldozata ett a tolvaj csavargóknak, akik csapattostul állanak a csapszék körül s lesik az elázott embert, hogy kifosztassák. Munkájuk nagyon könnyű. Az önmagával is tehetetlen ember zsebét kifordítani, tartalmát magához venni, pillanat műve s még a rajtacsipett veszélytől sem kell tartaniok. Ki fogja elhinni egy részeg en bernek, hogy kifosztották? Senki! Elszórta, vagy beitta valahol.

Közérköles, közbiztonság sokat nyerne egy a pálinka ellen irányuló üdvös intézkedéssel. Megmentene sok családot a zülléstől s tisztességes munkára szoritana sok csavargót, aki most jól tudja, hogy neki szombat este nagyobb keresete lesz, mint aki egész héten izzad a forró napon. Csak meg kell állnia a csapszék előtt s vární, míg egy részeg kitamolyog. Rögtön meg van a heti kereset.

Minek dolgozzék?

EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Meghívás. Ő császári és apostoli királyi felsége legmagasabb születésének évfordulója alkalmából folyó 1904. évi augusztus hó 18-án. Csütörtökön délelőtt 10. órakor a Deák Ferenc utcai izr. templomban tartandó hálaadó istentiszteletre. Az ünnepély sorrendje a következő: 1. Ma tovu. 2. 21. és 61. zsoltár éneklése. 3. Ünnepi beszéd. 4. Ima a királyért. 5. Hanószon t'suoh. 6. Hymnus. — Kérem, a t. képviselőtestületi tagok kéretnek, hogy a baloldali esküvői szobában gyülekezni sziveskedjenek, honnan testületileg fognak a templomba bevonulni.

Pályázat lelkeszi állásra. Kiss Áron a tiszántuli református egyházkerület püspöke a beregmezei Halábor község ev. ref. lelkeszi állásra kiírta a pályázatot. Az érdeklődőknek tudomására hozzuk, hogy a pályázati hirdetményt a vasárnap megjelenő „Debreceni Protestáns Lap” egész terjedelmében közölni és a részletek abból megtudhatók.

Nyári séták.

— Egésztelen helyek. —

Megemlékeztünk már egy ízben a hatvan utca végén, a temető és szőlőskertek mellett elvonuló árokról. Szavunk, mint a pusztában kiáltónak szava elhangzott, minek következtében az arra lakó szőlőtulajdonosoknak a rekkenő melegben a bűzös kigőzölés elől valószínűsége elmenekülnék.

Közegésztügyi nézőpontra helyeskedve, kevés volna lapunk annak beigazolására, hogy mennyi epidémia fészek van városunkban, Halommal találkozunk nyitott, bűzös csatornákkal a mellékutakon és mégis akadnak komoly emberek, kik a város általános csatornázását feleslegesnek ítélik. Nem egyszer keltünk már ki bérkocsi állomásaink tisztátalansága ellen, mely semmiképpen sem egyeztethető össze az egészségügyi követelésekkel és csak a napokban igazoltuk be, hogy igen sok ház nyitott kapuján keresztül kiállhatatlan bűz árad ki az udvarokból.

De maradjunk a hatvan utcai nyitott árok kérdésénél. Ez a nagy, mély és széles árok közegésztügyi és közbiztonság tekintetében mai állapotában nem maradhat. Egy, talán alig megfékezhető járvány forrása lehet ez a megbűzhödt iszaptenger, de ha még ez nem következnék is be, hatalmas kigőzölése teljesen megrontja az ott levő szőlőskertek levegőjét. Miután pedig az emberek egészségének védelme első sorban is a hatóság kötelessége, ezen árok eltávolítása vagy elfedése elől nem zárkozhatik el a város, mert az ebből származó szerencsétlenségeket elkésve jóvá tenni nem lehet.

Ez a gondolat vetette a hatvanutcai kerttulajdonosokat arra, hogy számtalan aláírással ellátott folyamodásban kéri a városi tanácsot az idevonatkozó sürgős intézkedések megtételére. Kérésük jól meg van okolva és éppen azért nem hiszszük, hogy a tanács napirendre térne ezen kérvény felett.

Hasonló kérelemmel fordulnak az Új Mórle telepen lakó, jobbára vasutas lakosok a tanácshoz. Közelüben ugyanis ott van a Szoboszlai féle hízaló, mely eljelen megrontja az ottani levegőt. Az ott lakók most védelmet kérnek a városi tanácsától, mert attól tartanak, hogy veszedelmessé válik egészségükre mindenkör, de különösen ebben a rekkenő hőségben a hízalótelep általános kigőzölése. A panasz igazságáról és jogos voltáról volt alkalmunk meggyőződni és mi is azon kéréssel fordulunk a tanácshoz, hogy az új Mórle telepen lakók aggodalmát sziveskedjék tanulmány tárgyává lenni. A beadványok a panaszosok mai beadták és azt reménylik, hogy a városi tanács ügyeket jóindulattal támogatásába veszi.

H I R H K.

A meteorologiai intézet jelentése.

Budapest, aug. 12.

Változókéony idő várható helyenkint csapadékkal és zivatarral, s némi hőszűledéssel.

Tisza István gróf Geszten.

— Saját tudósítónktól. —

Tíz hónapi szakadatlan munka, s nehéz viszonyok között való kormányzásnak lelket és fizikumot emésztő gondja után ma tért haza pihenőre magyarországi miniszterelnöke, Tiszák ösi fészkebe, Gesztre. Hetek óta gondos szeretettel folytak az előkészületek a geszti kastélyban és parkban, hogy a miniszterelnöknek ez a jól kiérdemelt pihenése mindenképpen kedves, nyugodalmas és lehetőleg zavartalan legyen. Tisza István grófné és fia már vasárnap óta Geszten vannak és ma érkezett haza a család feje és büszkesége, a ki tíz havi kormányzásának ideje alatt alig ért rá egy napot családjá körében eltölteni, magán és gazdasági ügyeit is öcsöse Tisza Kálmán gróf intézte ez idő alatt.

A képviselőházat tudvalevőleg október 10 ikéig napolták el. Tisza István gróf eddigi dispoziói szerint szeptember végéig marad Geszten, a honnan csak fontos állami ügyekben fog időközben néhány napra elutazni. Pihenésének ideje alatt Geszten fogja végezni a kormányzati ügyeket és ezért állandóan mellette lesz báró Skerlecz Iván miniszterelnöki titkár és bizonyára sűrűn fognak leráncdulni a miniszteri tanácsosok, államférfiak és politikusok is a geszti magányba.

A nap egy részét azonban családjá körében fogja tölteni a miniszterelnök. Elhó végén ellátogat hozzá a nagyasszony, Tisza Kálmán özvegye, a kit legifjabb Tisza fia Lajos ápol és gondoz rajongó szeretettel és ragaszkodással. Egészen édes anyjának szenteli életét a fiatal Lajos gróf, a kit egy percre sem hagy magára és ez a gyöngéd fiú szeretet enyhíti az özvegynek mérhetlen fájdalmát, mely nagy nevű férjének halála óta kedélyére borult. Most hogy legidősebb fia és szemefénye, István gróf is az ő szeretetének szentelheti majd idejét, talán ettől a boldogságtól megenyhül az ő eddig vigasztalan bánata is.

Augusztus 28-ikán ép oly kedves mint örömteljes családi ünnep fog lezajlani a geszti kastélyban. Ekkor lép életének 18 ik évébe a férfikorba a miniszterelnök egyetlen fia ifj. Tisza István gróf, aki minden tekintetben örököse atyja tehetségének és kiváló tulajdonainak. Most Lipcsében végzi egyetemi tanulmányait és csak a vakációt tölti itthon. Az ő születésnapjának megünneplésére Gesztre érkezik az egész család és hivatalosak lesznek erre a kedves al-

kalomra úgy Tisza István gróf benső barátai, mint Biharmegye notabilitásai közül számosan.

Pihenőjének ideje alatt meg fogja látogatni Tisza István gróf régi bihari híveit és a szomszéd birtokosársait. Valószínűleg be fog rándulni néhányszor Nagyváradra is, a hol csak a napokban vette meg és rendeztette be édes atyja szülőházát a Széchényi téren.

Cigányok harca.

A téglavetőben tegnap délután 3 és 4 óra között olyan nagy harc folyt le, amely vérengzés dolgában is vetekedik kisebb méretű portarturi japán-orosz háborúval. Dörgött az ágyu — akarom mondani a pisztoly — és csenget a kard — vagy helyesebben: csattogott a bicska. Sebesültje is volt a küzdelemnek, még pedig kettő és igen súlyos természetű.

Kolumpár József az egyik, akinek a mellébe két golyót lőttek és Rézműves Kálmán a másik, akinek a fején, az arcán és a hátán vannak ütött és vágott sebek.

Egész csapat cigány jelent meg tegnap délután a közkórházban. Sovány gebe húzta a szekeret, amit lerongyolódott asszonyok és félmesztelen rajkók vettek körül. Majd leemelték a kocsirol Kolumpárt és Rézművest és bevitték a sebészeti osztályra.

Ott nyomban megvizsgálták őket. Rézműves Kálmánnak be volt a feje törve az arca megszurva, a háta több helyen másfélcentiméternyi mélyre s egy deciméter hosszúságban behasítva. Az orvosok a sebeket kimosták, bevarrták és bekötötték. Kolumpár József mellében két golyó volt, melyek közül az egyiket sikerült eltávolítani. Azután a lösebet bekötötték, valamint a fejen ejtettek is. A bekötözés és a fürdés után már egészen jól érezték magukat.

Kéziműves mindjárt el is távozott. Ugyilátszik, nem akart az igazságszolgáltatás embereivel találkozni. Eppen azért az egész esetről sem akartak semmit se tudni. Nem emlékeztek egyszerűen semmire.

Mikor elment, Kolumpár is szeretett volna utána menni. Hangoztatta is, hogy ő nem marad ott éjszakára, hanem elszőkik ingben.

Ekkor a kórház gondnokát értesítették, aki megjelent nála és megkérdezte, hogy miért akar elszőkni.

— En istálom, dehogy akartam elsekni, csókolom a nagyságos ur kezait.

— Hisz azt montad, te cigány.

— En bizony isten nem mondtam.

— De bizony azt hajtogatta, — veti közbe a csinos ápolóné.

— Itt silyedjek el avval, aki halotta, ha mondtam, kezait csókolom.

— Nem hiszek neked te cigány. Eppen azért át is sétálsz a másik osztályra. Onnan, tudom, nem szököl el.

— Ugyan ne tessik mán ilyen szigyenbe tenni. Nem sőkön én el. Nekem feleségem és négy gyerekem van. Beserménybe valók vagyunk. Nem jövünk többet ide. Azs a Balogh Józsi is vesett vóna Tégláson. De még megfizettek neki, amir meglütt.

— Tán te is meglövöd.

— Nem, hanem agyonütöm a bottal!

— Dehát minek lőtt meg.

— En bizonyisten nem tudom, mer

aludtam. Egy kis pálinkát ittam, de csak egy cseppet, instálom. Aztán meglőttek.

— Nem lehet az.

— De úgy vót, csókolom a kezait. . . . Ugyan tessik mán nekem adni azt a kis bagut, kezait csókolom.

— Nesze te cigány, — szólt a gondnok és kiverte a dohányt a pipájából. De aztán most eredj az ápolóval.

— Inkább visszaadom a bagut, csak ne tessik odavitetni, — szólt és szája előtt megállította tenyerét tele az égő dohánnyal. — Mer én félek egyedül.

— Nem leszel ott magad, ne félj.

— De én éhes vagyok és a feleségem hozs vacsorát. . . . Inkább tessék mégegyszer megfürdetni.

— Hát kapsz enni is, csak eredj.

És a gondnok hozatott neki egy kalap szilvat, mire szépesendesen bagózva átsétált Kolumpár a másik épületbe, amely tudvalevőleg az elmebeteg osztály.

Ott egy rácsos ablaku cellába zárták, ahonnan el nem szökhetik. — Ma délelőtt a vizsgálóbíró ki fogja hallgatni.

* **Vasárnapi istentiszteletek.** Az ev. ref. egyház templomaiban holnap vásárvasárnapján ősi szokás szerint nem a lelkészek, hanem a hittanhallgatók végzik az istentiszteleteket. Az istentiszteletek délelőtt 9 órakor kezdődnek és a következő rend szerint tartják meg: Nagytemplomban Kolozsváry Mihály esküdfelügyelő. Kistemplomban Baróthy István III. éves hittanhallgató. Újtemplomban Jóljárt István III. éves hittanhallgató. Ispótytemplomban Karla Ödön III. éves hittanhallgató. Csapókerben Kovács János népiskolai felügyelő. Homokkerben Szele Miklós II. éves hittanhallgató.

* **Személyi hírek.** Hajdu Zsigmond ev. ref. püspökségi titkár ma délben hazaérkezik szabadságáról Szatmármegyéből. — Balogh Ferenc teológiai tanár és Kiss Albert ev. ref. lelkész fürdőzősükből hazaérkeztek.

* **A honvéd adlátus nyugalomban.** Őfelsége megengedte, hogy Kiobucár Győző altábornagy a honvéd főparancsnoknak, József főhercegnek adlátusának saját kérelme folytán nyugdíjba vonulhasson. Új adlátust még nem nevezett ki a király.

* **Császka György a ravatalon.** Budapesti tudósítónk jelenti: Az elhunyt kalocsai érsek holtteste ma délelőttig a halottas ágyon nyugodott, a melyet átvitték az érseki lakosztály szalonjába. A tetem mellett egész éjjel apácák imádkoztak. A holttestet dél felé a szalonból átvitték egy másik szobába, a hol Pertik Ottó dr. egyetemi tanár asszisztensei bebalzsamosták. A míg a balzsamozás tartott, az entrepise-intézet, mely az egész temetést végzi, a szalonban díszes ravatalt állított föl a koporsó számára. A holttestet az érseki szenátusba öltöztették és így tették a görög stíliú alpakka koporsóba, melyet aztán elhelyeztek az égő gyertykkal és délszaki virágokkal övezett ravatalon. A ravatal mellé örökül az entrepise két kuseccióját állították. Az elhunyt érsek holnap délutánig marad a budavári palotában ravatalon, a hol délután hat órakor beszentelik és ezután kalocsára szállítják. A beszentelésre Zum-

bel Péter kanonok táviratilag kérte fel dr. Kókl Sudárd püspököt, a ki Balatonfüreden tartózkodik a herceg primás mellett. Kalocsán a koporsót az érseki palota kápolnájában teszik közszemlére és innen hétfőn éjjel viszik át a székesegyházba a honnan az eddigi megállapodások szerint 16-án, kedden délelőtt megy végbe rendkívül nagy gyászpompával a temetés. Az elhunyt érseket a székesegyházban fogják eljemetni.

* **A Magyar Tudományos Akadémia palotájának ormára a haláleset alkalmából kitűzték a gyászlobogót.** Jónás Károly, az Akadémia gondnoka a temetést illetőleg érintkezésbe lépett Zundl Péter kanonok érseki irodaigazgatóval, egyben korszort küldött az Akadémia részéről a ravatalra ezzel a felirattal: Császka György igazgatótagnak. — A M. Tud. Akadémia.

* **Érdekes kinevezés.** A hivatalos lap mai száma igen érdekes kinevezést közöl. A kultuszminiszter dr. Somló Bódog tudományegyetemi magántanárt, a nagyváradi jogakadémia nyilvános, rendkívüli tanárát a jogakadémián a magyar közjog és politika nyilvános, rendes tanárává nevezte ki. A kinevezésnek előzményei igen érdekesek. Somló Bódog tavaly filozófiai munkát írt, melynek egyes teóriái miatt a tanártársai mozgalmat indítottak ellene, följelentették a kultuszminiszternél, úgy hogy a hívás és nem hívás tételei — ezek bősztették úgy fel legjobb ban a nagyváradi tanárokat — országos ügygyé fejlődtek. Interpelláció is volt a dologban a képviselőházban a Wlassics Gyula kultuszminiszter nagyon liberálisan és nagyon okosan megvédelmezte akkoriban a gondolat szabadságot. A mortani kultuszminiszter pedig rendes tanárrá nevezte ki Somló Bódogot.

* **A becsületrend-láz.** Párisban újult erővel tört ki a becsületrend-láz. Különösen a művészet és színházi körök igyekeznek egy-egy piros szalagocskát megkaparítani. De nemcsak a férfiak, hanem a gyengébb nem is erősen kardoskodik a becsületrend megszerzésében, és nagyon rossz néven veszik, hogy a hölgyekre senki sem gondol. Nagyon bosszankodnak azon például, hogy a Comendie Français egy tagjai már rég büszkélkedhetnek a becsületrend szalagjával, míg Sarah Bernhardt még mindig hiába eped utána. Egyes fiatal, de kiváló testőket hivatalosan értesítették, hogy egyelőre ne számítsanak a nagyon óhajtott rendjelre, mert még nem érték el a megkívánt kort. Ugy ilátszik a becsületrend megszerzése az évek számához van kötve. Azonban milyen öregnek kell lenni, hogy az embereket a becsületrenddel boldogítsák, az titok.

* **Királyi kegyelem egy alispánnak.** Mosonvármegye volt alispánját, Tóth Imrét fegyelmi uton elmozdították annak idején állásából. Perczel Dezső akkori belügyminiszter helyben hagyta az eljárással megbízott nyitra vármegyei közigazgatási bizottság fegyelmi választmányának ezt a határozatát. Az alispán, — miután más módja nem volt, kegyelmi kérvényt terjesztett Héderváry gróf későbbi belügyminiszter útján a király elé. A király kegyelmezési felségjogánál fogva

hogy nyugdíjaztatása akadályokba ne ütközzék, felmentette az alispánt a büntetés és jogi következményei alól. Ennek következtében az alispán igényt támasztott nyugdíja iránt. Mosonvármegye törvényhatósági bizottsága azonban ismét elutasította az alispán igényét, aki most a közigazgatási bírósághoz fordult panaszával. A közigazgatási bíróság általános közigazgatási osztályának szüneti tanácsa Wekerle Sándor elnöke, Nagy János ítélelőbíró előadása és Földváry Mihály tanácsjegyző közreműködése mellett tartott ülésében megállapította Tóth Imre volt mosonmegyei alispán nyugdíjigényét és utasította a vármegye törvényhatósági bizottságát, hogy a nyugdíjösszeg folyósítása iránt intézkedjék.

Szapáry László gróf itthon. Szapáry László gróf — mint megbízható helyről minket értesítenek — tegnap hazaérkezett. Szapáry gróf egyelőre édesanyja birtokán időzik, de néhány nap múlva Budapestre jön. A volt fiúmei kormányzó és a szenzációs Dienes-affér hőse állandóan Budapesten marad és közgazdasági téren kifejtendő tevékenységgel iparkodik feleltetni a multat. Szapáry László gróf reaktiválása érdekében különben olyan magasságból is ejtettek szót, aminő a magyar trónörökösé.

* Szent István napja és a munkaszünet. Mivel Szent István napja szombatra esik, másnak 21-én törvény szerint megtartandó vasárnapi munkaszünetet a kereskedelemügyi miniszter felfüggesztette. Erre vonatkozó rendelete a következő:

Szent István király napja a folyó évben szombatra esik s így két munkaszüneti nap közvetlenül követi egymást, minek következtében a kötelező munkaszünetre vonatkozó rendelkezések fenntartása mellett a forgalmi élet nem csekély részében egy folyóban csaknem 48 órán át szenvedne fennakadást. Miután a forgalom ily mérvű szünetelése főképen az élelmézzel kapcsolatos, de egyéb iparágnál is, a közönségre előreláthatólag sok hátránnyal járna, az ipari munkának vasárnapi szüneteléséről szóló 1891 évi XIII. törvények 3 §-a alapján, a belügyi és földmivelésügyi miniszter urakkal, illetve a horvát szlavon dalmát bán urral egyetértőleg a folyó évi augusztus 21-re eső vasárnapra megengedem, hogy mindazon ipari munka, mely kivételi elődóm mult évi június hó 13-án 28559 számú rendelete értelmében vasárnapon az alábbi rendelkezésemmel megállapított időnél hosszabb időn át végezhető, a jelzett egy vasárnapon reggeli 6 órától déli 12 óráig és esti 6 órán tul akadálytalanul végezhető legyen. Budapest 1904. augusztus hó 3-án.

* Jós-ka'ndárium. Ósdi elsárgult kalendáriumból szedtük ki az idei szárazság előre való megjóslását. A százesztendősi jövendő mondó, mely 1821-ik esztendőből 1921-ig esztendőig érzett hivatottságot az időknak megjóslására, erről a szomorú évről a következőket mondja:

„Ebben a klasszisban foglaltatott esztendők a legforróbb melegségi napokkal folynak: úgy, hogy a mi országunkban és a melegebb tartományokban az erdők fái könnyen meggyuladnak. Az éjtszakák tikkasztó melegei nagyon is izzasztanak. A kutak, folyók forrásai kiapadnak és a szárazság mián nagy tüzek pusztítanak.“

Hát jó öreg kalendárium most az egyszer eltalálta a jóslást, de ki tudja, hogy 1821 óta hányszor mondott esőtől jóslási tudománya.

* A debreceni középiskolák. felsőbb osztályu tanulói matartják meg a Boeskaikert nyári vigadóban Jókai önképző kör, táncmulatsággal egybekötött zártkörű felolvasó estélyeket. A műsor szerfelett érdekes és vonzó, főleg a szavaiati részek emelendők ki a műsorból, ugyanis városunk tehetséges ifjai a legnagyobb élvezetben fogják részesíteni az összegyűlt igen előkelő közönséget. A jobb családok találkozója lesz ez a szép nyári este, hol a fesztelen mulatság mellett a legnemesebb élvezetben is részesülhetünk. Ajánljuk tehát minden szépért és jóért lelkesülő közönségünknek ezt a felolvasó estélyt, mely hogy sikerüljön, a nemcs ifjuság már előre mindent elkövetett. Kezdeté este 8 órakor. Személy jegy 1, családjegy 4 személyre 3 korona. Társasindulás Debrecenből az este 6 óra 56 perckor induló vonaton.

* Sikerült műtét. Lapunk tegnapi számában megírtuk volt, hogy Bőtös Istvánt, akit Földesről hoztak be a kórházba, ma operálni fogják. A baj, mint megírtuk, igen súlyos természetű volt. A tizenhétéves legénynek a has-hártyagyulladásán kívül még erősen elhanyagolt sérve volt. A műtétet Csikos Sándor dr. főorvos vezetése mellett a kórház két segédorvosa végezte. A műtét magában véve igen jól sikerült, azonban a beteg életbenmaradásához igen kevés a remény.

* Kivándorlási biztosok. A belügyminiszter ideiglenes biztosokká, illetve ellenőrökké az anyakönyvi felügyelőket alkalmazta. Erre vonatkozó rendelete így szól: Anyakönyvi felügyelőknak a kivándorlás ellenőrzésével való ideiglenes megbízás tárgyában. Addig is azonban, míg e célra a szükséges állások törvényhozásilag rendszerezve lesznek, ezeknek a teendőknél ideiglenes ellátásával az anyakönyvi felügyelőket bizta meg. Még pedig Csillaghy György Nyitra székhelyllyel, Nyitra, Pozsony, Bars, Sopron és Moson vármegyében, valamint Pozsony, Sopron városok rászéra.

* A katonák bevonulása és szabadságozása. A hadügyminiszter az ujoncok bevonulásáról és a törvényes szolgálati időt kiszolgált katonák szabadságozásáról rendeletet adott ki. A miniszteri rendelet értelmében az összes csapattestek és intézetek ujoncai október 10-én vonulnak be. Az egyéves önkénteseket és a haditengerészet ujoncait október harmadikára fogják behívni. A póttartalékosokat 8-heti kiképzésre vonják be. A katonai területi parancsnokságoknak azonban jog van a gyalogság, vadászcsapatok és a vartüzérség póttartalékosait — hogy ha az elhelyezési viszonyok úgy kívánják — 1905 tavaszára behivatni.

A katonai területi parancsnokságokat felhatalmazza a miniszter, hogy a tartósan szabadságozásra kerülő altiszteket és őrzeteket a gyalog, táborig, vartüzér-, utász- és vonat-csapatoknál az ujoncok és póttartalékosok kiképzésének idejére — tehát nyolc hétre — visszatarthassa. Az altiszteknél és őrzetöknél ezt a szolgálattételt az első és harmadik fegyvergyakorlatba tudják be. A magyar korona országainak területéről kizárított gyalogezredéknél, vadászszázalóknál és vartüzér-csapatoknál, amelyeknél az összes ujoncok bevonása által az előirt tényleges állomány betartása miatt feltételeken szabadságozott 1902. évi legénység szabadságozása a kiképzésnek és a szolgálati viszonyokra nézve kárral járna, akkor az ujoncoknak egy megfelelő része 1905 ápr. 1-ére hivandó be. A magyar lovasezredéknél és lovaglő-ütegosztályoknál a parancsnokságoknak jogában áll a szabadságozás és bevonulás után mutatkozó többletet 1904. évi december 20-áig létszámon fölül vezetni. Az ujoncok bevonulása után három és öt héttel szabadságozott legénységnek az első fegyvergyakorlatba tudják be szolgáltatásukat. A tüzérség, utász- és vonatcsapatok szabadságozásra jogosult legénységének az ujoncok bevonulása után szolgálattételt töltött időt, ha az hat hétnél kevesebb, az első, ha hat hétnél több, az első és harmadik fegyvergyakorlatba számított be. Ha a táborig tüzérezredéknél a szabadságozásra kerülő legénység egy részének visszatartása szükséges volna, úgy az elrendelendő. Az időelőtti szabadságozásnál a legénység megkérdezendő, hogy akar-e szabadságra menni. Az 1901. évi sorozási évfolyam altiszteit és őrzetöit, ha tényleges szolgálattételt való maradásuk a szolgálattételt szempontjából kívánatos és ez okból egyévi tényleges szolgálattételt önként jelentkeznek, a negyedik szolgálattételt év a három fegyvergyakorlatba tudandó be.

* Az iszákos vége. Az ember igazán nincs tisztában azzal, sajnálja-e a részeg embert, vagy megvesse. Addig-addig öntözgette a torkát Tandih János berlini 54 éves munkás, míg egészen elbutította az ital. Az azelőtt használható vasmunkást már egyébre sem lehetett használni mint a feidolgozott vas ide-oda tologatására a gyár udvarán. Ezt a dolgot is bárgyu módon végezte. De türtök mé-

Kóczé hangversenye az „Emke“ kioszk előtt.

Kóczé Antal, az országszerente hírneves budapesti cigányprimás teljes zenekarával együtt, több napra terjedő hangversenyt rendez az Emke kávéház kioszkja előtt. A hangverseny sorozatot tegnap, este kezdte meg.

gis a régi munkárt, a nyomban beitta keresetét, amint kezéhez kapta. A minap is a rengeteg melegben annyi pálinkát vett be, hogy egyszerre eldőlt. Órákig hevert nagyokat hetyogva a napon, míg a gyárigató észrevette, felrázta és hazaküldte aludni, hogy másnap józanul jöjjön vissza megint. A pálinkától teljesen elbutított makacs iszákos ember úgy értette ezt, hogy elbocsátották a gyárból. Dülöngve s érthetetlen szavakat morogva ballagott egyenesen a Fennbrücke felé. Ott kövér könyvespeket hullajtva bucsuzott el a világtól. Vagy hatszor esett le a hid alsócsny ícsától s mert az iszonyú hőségben senki sem járt arrafelé, zavartalanul kísérelhette meg a hid vaskorlátjának megmészását. Végre is talán tizedszerre sikerült s úgy merült el a hullámokban, mint a fejsze.

Miért fizessenek akkor? ... Egy polgártárs hirtelen rányitja az ajtót a rendőrkapitányra:

— Kérem miért vagyok én beidézve?
— Nyilván valami kihágást követett el.
— Kihágást? Nem vélek szék rá.
— Az udvarán nagymennyiségű trágya van felhalmozva, ami közegészségellenes. A rendőrség felhívta, hogy hordassa ki a trágyát, de ön a füle bojtját se billegette.

A polgártárs megvakarja a tarkóját:
— A múlt héten adtam el a lovaimat s még nem vöttem helyette mást. Talán egy kisinyi lehetne még várnivaló a trágyakihordással.

— Nem lehet.
— Nem-e? Hát mi a szándéka a tekintetes urnak?

— Megbüntetem Iendet. Fizet kend 4 koronát — érti.
— Értem, értem, de eccere kell azt leiszurni?

— Nem egyszerre. Tizenöt nap alatt.
— Ezt már nem értem,
— Miért nem érti?
— Mert tizenöt nap mulyn biztosan kihordathatom a trágyát. Hát bírségot miért fizessenek akkor?

* A számár mint rendőr. Különös eset történt Párisban. Egy betörő akart az utcáson átmenni a lopott holmival egy számár előtt, de a számárnek úgy látszik gyors volt a dolga, belebarapott a betörő kabátjába és addig nem engedte el, míg irtózatos rázására az odacsődült nép ki nem szabáditotta a betörőt. Az ily különös módon megsejpeit betörőnél egy csomó nagyértékű ékszert találtak. A rendőrbiztos megveregette a számár fejét és így szólt: Méltó vagy a rendőrséghez: számár.

* Kedélyes est. A magyarországi cipész és esztrada munkások augusztus 20-án Szent István napján a korona dísztermében kedélyes estélyt rendeznek. Belépti-díj 1 korona.

* Temetés. Bónis Andorné az tolesvai Bónis Margit, holtteste, kit a fürdőhelyen ért utól a halál, tegnap délután fél 5 órakor érkezett Debrecenbe. Az államason új koporsóba tették s kivitték a Kossuth utcai temetőbe.

* Új jegyző. Tóth Bélát nevezték ki Kovács Kálmán szabadságideje alatt jegyzőnek, s a bűnügyi osztályhoz osztották be.

* Erdőpusztítók. Nagy Sándor, Pipó Imre, Erdős Lajos, Seres Lajos, Sólyom Imre, Halász János, Halász József, Csonka Sándor és Biró Mihályt, éppen akkor kapták rajta, mikor a város tulajdonát képező Apafája melletti erdőt 500 korona erejéig megtépázták. Feljelentették őket.

* Vigyázatlan kerékpáros. Medgyessy Ferenc nyugalmazott szantiszt Nagy Árpád tőzsedei alkalmazottat bepanaszolta, hogy mikor a Sétakerti gyalogjárón hölgyekkel sétált, Nagy közbökb kerékpározott.

* Körözött anarchista. A rendőrség Beumer Hermann hollandiai, almeloi születésű anarchistát, Debrecen környékén keresi. Beumer 179 cm. magas, beszél Hollandul, franciául, németül.

* Rendőri hírek. Szálóki Elek Csokonai-utca 43. sz. alatti lakásáról 12 hízott libát ellopak. Mire kívül a tolvaj kiléte, kívül a liba is. — Balázs Istvánné vett a piácson Sólyom Mihálynétól egy kenyeret. Mivel a kenyér nyers és élvezhetetlen volt, Sólyomné megbüntetik. — Bikkfaly rendőrbiztos kinyomozta és elfogta Kaufmann Salamon tolvaját Dajka Ödön személyében, ki egy nadrágot loptak előbbtől.

* Halálozások. Debrecen városában legutóbbi halálozások kimutatásunk óta a következő halálesetek fordultak elő: Szóke Gábor ev. ref. 9 hónapos; Zyznomizsky Péter gör. kat. 57 éves; Szabó Andrásné szül. Bagdác Mária ev. ref. 31 éves; Nagy Mária ev. ref. 46 éves; özv. Szücs Jánosné szül. Aliczki Mária gör. kat. 76 éves; özv. Fialkovits Jánosné szül. Prekezt Anna róm. kat. 74 éves; Szabó Lajos ev. ref. 46 éves; Kiss István ev. ref. 54 éves; Takács József ev. ref. 58 éves; Vida József ev. ref. 66 éves.

* Inger Szolimán házassága. Inger Szolimán, a magyar katonából lett szomáli alkirály és a kudarcott vallott expedíciójáról világhírű hadügyi vállalkozó ismét beszélt magáról. Tudvalevő, hogy Inger Szolimán egy hónap előtt házasságot kötött Budapesten egy dúsgazdag amsterdami hölgygel. Az anyakönyvvezető akkor sok akadályt gérített a házasság elé, mert Inger Szolimán mohamedán vallásunk mondta magát, Magyarországon pedig a mohamedán vallást, nem ismerik el. Inger Szolimán, hogy az anyakönyvvezető zaklatásaitól megszabaduljék s házasságot köthessen, átalakult római katolikussá és foglalkozására nézve földbirtokosá. Most azonban a házasság megkötése után rendezti a rendezetlen vállalási ügyeit, valamint birtokosságát is. Inger ma a budapesti polgármesteri hivatalban járt és föllebbezésben kérte az adatok kiigazítását a házassági anyakönyvben. Inger Szolimán okirattal bizonyította, hogy a szultán emirje és ennek folytán a házassági okiratban föltüntetett római katolikus vallás reá nézve igen nagy hátrány volna s kéri a belügyminisztert, hogy változtassa meg házassági oklevelét és iktassa őt mohamedán vallásunk.

* Becsületes tolvaj. Egy ismert fővárosi cég alkalmazottja két évvel ezelőtt 700 koronával megszökött. A cég további kellemetlenségek kikerülése végett nem üldözte a tolvajt, aki Bécsből keltezett levélben azt írta főnökének, hogy adósságai elől külföldre szökik, de jóvá teszi majd a bűnét. Tegnap Berlinből ajánlott levelet kapott a cég sabbán 700 korona volt. A hűtlen hivatalnok küldte az elszikkasztott összeget, töredel-

mes bocsánatot kérve a levélben, amelylyel a pénzt küldte. A levélben elmondta minő nehéz nyomor sujtotta őt, amikor a pénze elfogyott; végre azonban sikerült munkát szereznie s ma jól jövedelmező állása van egyik német városban.

* Betörés Bécsben. Tegnap a bécsi rendőrség átiratban értesítette a debrecenit, hogy Helbig Mária IV. Hauptstrasse 40. szám alatti lakos kárára 4000 koronán felüli értékű ékszert loptac el betörés útján. A debreceni rendőrség bevezette a nyomozást.

* Cserébe óhajtja adni tekintélyes gölnitzbányai gyáros 12 éves fiát, kinél a cseregyermek szeretetteljes bánásmódot és gondos felügyeletet találna. Bővebb felvilágosítás a kereskedő társulat titkárnál nyerhető.

* Elvesztett nyugdíjkönyvecske. Petrovsky József névre szóló nyugdíjkönyvecske elveszett. A megtaláló sziveskedjék a könyvecsket vagy szerkesztőségükbe letenni vagy Munkay József orsz. tanítóárva-házi árvaatyának átadni.

LETZTER JÓZSEF fényképészeti festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalussy-ház. Allandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál levő kirakatban.

Angol zephir turistaing 2 frt Feketénél.

x A piac legélénkebb helyén egy üzlethelyiség kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

Ma este az Arany Bika kávéházban Rácz Károly zenekara játszik.

TAVIRATOK.

A japán-orosz háború.

London, aug. 12. A Reuter ügynökségnek jelentik Csifuból: Japán torpedónaszádrombolók az éjjel eloltott lámpákkal vonultak be a kikötőbe és egynegyed mértföldnyire állottak meg a Recciesni nevű orosz torpedónaszádrombolótól. Reggel 4 órakor a japánok megszállották puskatűzzel a lefegyverzett hajót, miközben egy orosz megsérült. — Néhány orosz partraugrott. Napfelkeltekor látni lehetett, a mint a japán torpedónaszádromboló az orosz hajót vontatva elhagyta a kikötőt, miközben a többi torpedónaszádromboló követte azt. — A japán konzul arról biztosít, hogy a japánoknak nem volt tudomásuk arról, hogy a Becciesni le volt fegyverezve.

London, aug. A Reuter-ügynökség arról értesül Csifuból mai kelettel, hogy az Askold és Novik nevű cirkálók, valamint két torpedónaszádromboló ma a csintau kikötőbe érkezett.

Pétervár, aug. 12. Portarturnál az orosz hajóraj nagy veszteségeket szenved-

dett. Kuropatkin badvezér Naujansöng melletti összes állásait föladta és csapatival együtt sietve visszavonult Liaojangba.

Tokio, aug. 12. Itt igen félnek attól, hogy az orosz hajóraj elérni eléri a vladivosztoki kikötőt, ami a japánok állására cseppet sem volna kedvező.

A cárnénak fia született.

Pétervár, aug. 12. A cárnénak fia született. Az egész országban óriási a lelkesedés, hogy a birodalom végre trónörökösöt nyert.

Az interparlamentáris konferencia.

Fiume, aug. 12. Az interparlamentáris konferencia magyar tagjai ma délelőtt tíz órakor indultak el a Cunard Line „Szlavónia“ nevű gőzösn.

Napdijasok a miniszterelnöknél.

Budapest, aug. 11. Az állami napdijasok ma délután tisztelegtek a miniszterelnöknél és egyuttal helyzetük javítását kérték. A miniszterelnök szívesen fogadta a küldöttséget és megígérte, hogy ügyükön legközelebb segíteni fog.

Plehve gyilkosa.

Pétervár, aug. 12. Plehve miniszter gyilkosának már két büntársát letartóztatták. Az egyik ugyan mélyen titkolja még nevét, de a másik bevallotta, hogy őt Bernsteinnak hívják.

Gabonatözsde.

Budapest, augusztus 12. Buzakinlát mérsékelt, vételkedv gyöngge. Nyugodt irányzat mellett 16,000 métermázsa került forgalomba változatlan, közben néhány fillérrel olcsóbb áron. Egyébb gabonanemek változatlanok. Idő: szép.

Buza októberre	10.49—50
„ 1905 áprilisra	10.69—70
Rozs októberre	8.21—22.
„ 1905 áprilisra	8.46—48.
Zab októberre	7.19—21
„ 1905 áprilisra	7.45—47
Tengeri augusztusra	7.20—25.
„ szeptemberre	7.24—25.
„ 1905 májusra	7.26—27
Repece augusztusra	11.15—25.

Mosó férfiruhakelme

Sepsi-Szt.-György-i
magyar gyárfmány, ●
I öltönyre való

● ● 3.50—5 frtig,

DONOGÁN és SOMOSSY

Kunz József és Tsa utóda cégnél,
Debrecen, Kistemplombazár.

Hajdusági
Bajuszpedró.

Szép bajusz

nyerhető a híres Hajdusági bajuszpedró használata által, mely legjobb az összes bajuszpedró készítmények között. A bajuszt nem törli, ne n tépi, mindig szép állásban tartja és soha nem keményedik meg.

Egy doboz 50 fill.

Kapható:

Dr. Rotšnekl V. Exil
utóda

Grósz Nagy Ferenc

Gyógyás és szőlő
DEBRECEN, Kossuth-utca 8. szám.
Valamint Tóth Béla gyógyszerárában

Magyar királyi államvasutak
Üzletvezetőség Miskolc.
21014—1094. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak Miskolci üzletvezetősége a hatvanmiskolci vonalán lévő Karácsond rakodó megállóhelynek, rendes állomássá való berendezése céljából előállítandó magas építményi munkákra újból nyilvános vesenytárgyalást hirdet.

A tervek, az ajánlati költségvetés, valamint az ajánlati minta a pályázati feltételek, nemkülömben az építési szerződés tervezete Miskolcon a magyar királyi államvasutak üzletvezetőség építési és pályafentartási osztályában (Szemere-utca 29. sz. I. emelet) valamint a Fűzes-Abonyban székelő f. abonyi osztálymérnökség irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A jogérvényesen kiállított ajánlatok legkésőbb 1904. évi augusztus hó 8-án déli 12 óráig alulírott üzletvezetőség titkárságánál (Szemere-

utca 29. sz. I. emelet) nyújtandó bepeccsételt boríték alatt.

Az ajánlatokat egy koronás, az ajánlat mellékleteit ivenként 30 filléres bélyeggel ellátva, összefűzve lepeccsételtve és következő felirattal kell benyújtani.

Ajánlat Karácsond állomáson előállítandó-magas építményi munkák előállítására.

Csakis az költségvetésben foglalt összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon vagyis 1904. évi augusztus hó 7 én déli 12 óráig 1000 kor. azaz Egyszer korona bánatpénz kell a magyar királyi államvasutak miskolci üzletvezetőségének gyűjtőpénztáránaál akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni. Az értékpapírok a budapesti illetve béci tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régiebb árfolyam szerint, de a névértéket meg nem haladó értékben fogadtatnak el.

Takarékpénztári betétkönyvek bánatpénzül nem tetetők le.

Posta útján beküldendő ajánlatok és bánatpénzek terítvény mellett adandók fel.

A bánatpénz lefizetéséről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Ugy az ajánlatban, mint a költség-jegyzékben előforduló végösszegek számmal és betűvel irandók ki.

Az ajánlat és mellékleteinek aláírása két tanu előttemezése mellett történjék.

Szóban forgó munkára csakis magyar állampolgárok pályázhatnak.

Az ajánlatok között a szabad választási jogot a magyar királyi államvasutak miskolci üzletvezetősége magának tartja fenn.

Miskolc, 1903. július hó 30-án

Az üzletvezetőség.

(utányomás nem díjaztatik.)

Kertek kiültetési ideje megérkezvén felhívom tisztelt virág kedvelő közönséget hogy kertészeti telepemet megtekinteni kegyeskedjenek ahol minden kigondolható növények szép erőteljesek és nagy mennyiségben legnagyobb választékban olcsó árban kaphatók!

vásárolt növények haza szállítanak esetleg ki is ültetnek
Tömeges látogatásért esedezve vagyok teljes tisztelettel

Paozelt János.

Telepem: Margit fürdővel szemben, Ferenc József ut 6 szám alatt van Debrecenben.

60585—1904. számhoz.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A magyar vállalkozó tulajdonát képező s Bihar vármegyében Szeres község határában fekvő, a püspökladányi közalapítványi gazdasági felügyelőségénél lévő térképen mivelési ágazatonként felsorolt 6258, 1004-1200 (1200 öles) hold kiterjedésű birtok az 1905. évi október hó 1-től 1923 évi szeptember hó 30-ig terjedő 18 évre az alulírt miniszterium IX. ügyosztályában (Vadász-utca 33 szám) 1904. évi szeptember hó 12. napján délelőtt 12 órakor tartandó zárt ajánlatu nyilvános verseny útján fog haszonbérbe adani.

A bérelni szándékozók egy koronás bélyeggel ellátott és a kellő bánatpénz letételét igazoló pénztári nyugtával felszerelt írásbeli ajánlataikat borítékozva az alulírt miniszterium segédhivatalainak igazgatóságánál legfejebb a versenytárgyalási nap délelőtti 10 órájáig nyújtsák be.

Az ajánlatokban nem a holdankénti, hanem az egész birtokra felajánlandó évi haszonbér számokkal és betűkkel irandó ki.

A versenytárgyalásban részt venni óhajtok figyelmeztetnek, hogy ajánlataik csak akkor tárgyalatnak, ha ezek perrendszerűleg két tanu előttemzésével aláírva magukban foglalják annak kijelentését, hogy az ajánlattevő a hirdetésben és az általuk ismert feltételekben foglaltaknak magukat mindenben alávetik.

Bánatpénzül legalább tizenkettő-ezeröttszáz (12500) korona vagy készpénzben, vagy biztosítékképes értékpapirokban, avagy pedig a Pesti Hazai Első Takarékpénztár betétt könyvben bármelyik kir. alapítványi, avagy állami (adóhivatali) pénztárnál teendő le és az arról szóló letéti nyugta az ajánlatához csatolandó.

Elkésve érkezett, vagy kellőleg ki nem állított, avagy fel nem szerelt ajánlatok, valamint az utóajánlatok sem fognak figyelembe vétetni.

Oly egyének, kik gyámhatárolás vagy gondnokság alatt állanak, ugy szintén a kik az uradalommal szemben hátralékos tartozásban vannak, vagy bármi címen perben állanak, végre a bérbeadandó birtokkal közvetlen szomszédos birtokosok vagy azok haszonbérleti a versenytől kizáratnak.

A részletes versenytárgyalási és haszonbérleti feltételek a miniszterium segédhivatalainak igazgatóságánál és a püspökladányi közalapítványi gazdasági felügyelőségénél

folyó évi augusztus hó 13 napjától kezdve a hivatalos órák alatt tekintetők meg.

Budapesten, 1904. évi augusztus hóban.

A vállás és közoktatásügyi m. kir. miniszterium.

Fényképező gépek,

lemezek, filmek előhívó és rögzítők, aranyfürdők, cartonok dus választékban, gyári áron részletfizetésre is kaphatók:

Borsos Katánál

Debrecen, Városház épület.

Tanítás és sötétkamara használatát díjtalanul.

Bortermelők figyelmébe!

Tisztelettel tudatom, hogy Deák Ferenc-utcán főnnálló gépműhelyemben

ujtalálmányu és szabadalmazott vasszerkezetű és felülnyomásu

borsajtók és szőlőzuzókat

készítek, mely bármelyik külföldi gyártmányt is felülmulja.

A borsajtó **fatányérral** van ellátva, a mustlé vasrészekkel nem érintkezik, a törköly egy darabban kivehető.

Raktáromban minden nagyságban a legnagyobb választékban **de olcsó árakban** kapható.

Szives pártfogást kérek, tisztelettel

Preisler Mór
mülakatos és gépjavitó műhelye.

Virágüzlet áthelyzés.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a **pisce-utca 59. sz. a.** 10 év óta fennálló.

Virágkereskedésemet

építkezés miatt **augusztus hó 1-én pisce-utca 69. szám alá**, a kereskedelmi és iparkamara házába, a „Frohner“-szálloda mellé helyezem át.

Amidőn az eddigi szives pártfogást megköszönöm, kérem b. támogatásukat új helyiségemben is.

Teljes tisztelettel

Janoska Alajos

műkertész.

Itt először!

Itt először!

Csak néhány napig látható!

Debrecenben a vásártéren legnagyobb kényelemmel felszerelt esernyőkben. Az első és legnagyobb ilyenmü hazai vállalat saját vilanyvilágítási teleppel 20 lóerejű gőz dynamo locomobillal.

Lifka-féle ideál

ELECTRO BIOSKOP

(Villamos mozgófényképek)

színház

élő sensatiós mutatványok életnagyságban a legnagyobb tökéletességben. Kitüntetve számos országos kiállításon. az életből véve természet utáni felvételek reprodukálása által a gyönyörű szcenák, aktualitások, látványosságok, drámák, regék, bikaviadatok, harci események, humoristikus történetek, illúziók stb. 300 számból áll az összes műsorozat!! Legszenzációsabbak az élő mutatványok.

Felhívom a n. é. közönség b. figyelmét e szenzációs új műsorra.

Műsor: F. hó 12-től 13-ig. 1. Rémtettek Macedóniában Dynamit merénylet az Express vonat ellen! 2. Fregoli az átváltozó Művész 3. Brüsszel Látképe (Belgiumi) felvéve a robogó gyorsvonatról 4. Csoda Tyuk (Eredeti) 5. ütközet a Jalu folyónál. 6. a híres „Sake Valk“ táncolják Miss Devere és Mister Jolman által. 7. Drahnem a híres párisi komikus a közönséget köszönti. 8. Delhi Durbár Indiai alkirály kíséretével VII. Edvárd angol király előtt tiszteleg a koronázáskor (Szenzációs). 9. Az első szivar következménye egy francia realistánál. 10. A két legnagyobb orosz hadihajó veresége a japánoktól Tien Csifunál (Legújabb) 11. A medve és az Órszem (tréfás) 12. Vonatok átfutása a központi pályaudvaron, Berlinben (eredeti). 13. pörüljárt rezervista (tréfás) 14. Pillangó változatok a legújabb színés vetítésekkel (Magyarországon először).

Minden 2-ik nap új műsor!! Naponta 3 nagy előadás. Hétköznap este 7, 8 és 9 órakor. Vasárnap délután 4 órától minden órában. **Minden kedden és csütörtökön este 9 órakor előadás urak részére**, igen érdekfeszítő látványosság!!

Helyárak: Zártszék 40 kr., I. hely 30 kr., II. hely 20 kr., III. 15 kr. Gyermekek 10 éven alul az első 3 helyen a félárt fizetik, III. hely 20 kr. Katonák és gyermekek a III. helyen 10 krajcár.

Távol állván vásári reklámoktól, csak azt az egyet vagyok bátor megjegyzeni, hogy Elektro-Bioscop színházam a mai kor magaslatán áll, ennél fogva kérem az itteni n. é. közönséget, a minél szán osabb látogatásával pártfogolj!!

Szives pártolást kér tisztelettel

Lifka Ernestszin

tulajdonosnő.